

04 πολιτισμός & βαρβαρότητα

■ ΤΟΥ Ηρόστρατου

Ένα διαφορετικό ταξίδι στην Ιταλία

Λέμε πως πατρίδα μας είναι τα παιδικά μας χρόνια. Αλλά για μας που ζήσαμε στην Ιταλία, η δική μας πατρίδα είναι τα φοιτητικά μας χρόνια. Και είναι τα καλύτερά μας χρόνια, γιατί είχαμε την τύχη να γνωρίσουμε την Ιταλία του Γκράμισι, του Μπερλινγκουέρ, του Περτίνι, του Νέγκρι, του Παβέζε, του Μοράβια, της Μοράντε, του Ταμπούκι, του Παζολίνι, του Αντονιόνι, του Μπερτολούτσι, του Φελίνι, του Ρότα, του Μορικόνε, του Ντάλα, του Ντε Αντρέ, του Ντε Γκριγκόρι, του Λόλι, του Καρούζο και τόσων άλλων.

Πέτρος Κακολύρης, από τον πρόλογο της έκδοσης
«Vivere pericolosamente 2»

Είχα τη χαρά να συμμετέχω κι εγώ σε ένα συλλογικό τόμο με ιστορίες από την Ιταλία, όμως δεν είναι αυτός ο λόγος που γράφω στη στήλη σήμερα. Διαβάζοντας το βιβλίο και παρά τις πολλές και διαφορετικές ματιές των συγγραφέων, ανάλογα με το ύφος και την οπτική του καθενός, είχα την αίσθηση πως ο συγγραφέας –όσο κι αν αυτό μοιάζει λίγο παράλογο– ήταν ΕΝΑΣ!

Όπως γράφει ο Πέτρος Κακολύρης, «παρά τις μορφολογικές ή υφολογικές διαφορές τους, τα κείμενα αυτά έχουν έναν κοινό συγκινησιακό πυρήνα, και διασώζουν στοιχεία της συλλογικής μνήμης χιλιάδων ανθρώπων που κάποια χρόνια της ζωής τους, κυρίως της νεότητάς τους, βρέθηκαν σε μια ξένη χώρα, μακριά από οικογένεια, φίλους σε παντελώς νέο κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό περιβάλλον»

ΠΟΛΛΕΣ –οι περισσότερες– από τις ιστορίες είναι αυτοβιογραφικές (όχι αυτή του υπογράφοντος) και καλύπτουν μια μεγάλη ιστορική περίοδο κυρίως με επίκεντρο τη Δικτατορία και λιγότερο τη Μεταπολίτευση. Οι περισσότεροι από τους γράφοντες έζησαν εκεί ως φοιτητές και συμμετείχαν στα πυκνά πολιτικά δρώμενα.

Έτσι το βιβλίο, πέρα από το να είναι μια συλλογή αναμνήσεων γίνεται βαθύτατα πολιτικό και μας βοηθά να κατανοήσουμε περισσότερο τη σύγχρονη ιστορία μέσα από τα όσα αφηγούνται άνθρωποι που σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν και πρωταγωνιστές της.

Όλοι σε διάφορες εκδοχές της αριστεράς... Μάλιστα ορισμένα από τα κείμενα, τα οποία συνοδεύονται σε κάποιες περιπτώσεις και από οπτικό υλικό είναι πραγματικά ντοκουμέντα για την ιστορία του φοιτητικού κινήματος της εποχής. Άλλα πιο φανταστικά ή και χιουμοριστικά. Από τη συνάντηση του Γιώργου Αρβανίτη με τον Φελίνι και τον Μαστρογιάννι, μέχρι τη φανταστική συνέντευξη του Κώστα Ποντικόπουλου από τον Λούτσο Ντάλα

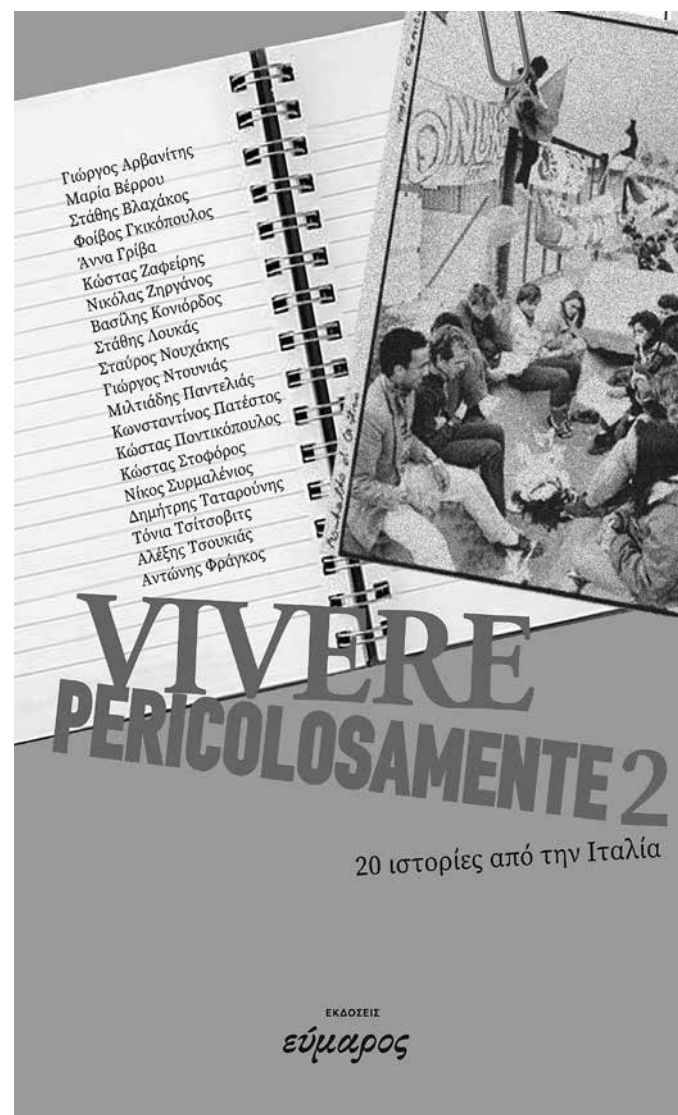
κι από τους χουντικούς πράκτορες μέχρι τις ιστορίες με «ματρίκολες», ένας μοναδικός πίνακας απλώνεται μπροστά μας.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «Vivere pericolosamente 2 – 20 ιστορίες από την Ιταλία» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Εύμαρος, είναι η συνέχεια του συλλογικού τόμου «Vivere pericolosamente – 26 ιστορίες από την Ιταλία», που κυκλοφόρησε το 2005 από τις εκδόσεις Αντίκτυπος. Σκοπός εκείνου του εγχειρήματος ήταν το ξεκίνημα της έκδοσης μιας σειράς βιβλίων που θα κατέγραφαν ιστορίες από όλες τις χώρες της Ευρώπης όπου έζησαν και σπούδασαν Έλληνες. Με τον ίδιο σκοπό, δυο χρόνια αργότερα, το 2007, ακολούθησε το «Cherchez... la France, 23 ιστορίες από τη Γαλλία»

Είναι μια προσπάθεια να αποτυπωθεί και λογοτεχνικά το φαινόμενο της μαζικής παρουσίας ελλήνων φοιτητών κυρίως στο εξωτερικό, της φοιτητικής μετανάστευσης όπως λέγαμε παλαιότερα. Είναι βιωματικές κυρίως ιστορίες από την Ιταλία που δεν θυμίζει καθόλου τη σημερινή κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα. Μια Ιταλία ανεκτική, αλληλέγγυα και κυρίως δημοκρατική και πρωτοπόρα. Ένα κοινωνικό καμίνι που στάθηκαν τυχεροί και ευτυχείς όσοι και όσες το έζησαν.

Γιατί είχαν την τύχη να γνωρίσουν την Ιταλία του Γκράμισι, του Μπερλινγκουέρ, του Περτίνι, του Νέγκρι, του Παβέζε, του Μοράβια, της Μοράντε, του Ταμπούκι, του Παζολίνι, του Αντονιόνι, του Μπερτολούτσι, του Φελίνι, του Ρότα, του Μορικόνε, του Ντάλα, του Ντε Αντρέ, του Ντε Γκριγκόρι, του Λόλι, του Καρούζο και τόσων άλλων. Είχαν την τύχη να ζήσουν μέσα στην ιδιαίτερη ομορφιά των πόλεων, των γεύσεων και των ανθρώπων της Ιταλίας μιας εποχής που δεν υπάρχει πια.

Όπως γράφει χαρακτηριστικά η Τόνια Τσίτσοβιτς, «Κρατάω μέσα μου τις αναμνήσεις, καλές και κακές, τον πλούτο των μαθημάτων που μου έχουν χαρίσει, της βαθιάς γνώσης ενός άλλο τόπου, της φιλίας. Κρατάω την εντύπωση ότι οι ρίζες

μας δεν κόβονται μεταβαίνοντας σε άλλη χώρα, αλλά πλαταίνουν, βαθαίνουν και απλώνονται σε όλη τη γη».

Όπως λέει και ο συγγραφέας Γιώργος Σκαμπαρδώνης στον εξαιρετικό του πρόλογο στο πρώτο Vivere pericolosamente: «Όσοι Έλληνες σπούδασαν στην Ιταλία κατά τις δεκαετίες του '60 και του '70 έχουν μέσα τους βαθιά χαραγμένο κάτι κοινό, κρατημένο κι ανάλλαχτο στη φραγή του χρόνου – σαν να έλαβαν μέρος σε μια μακρινή εκστρατεία συνειδητοποίησης κι οριστικής εσωτερικής αλλαγής: πολιτικής, ερωτικής κι αισθητικής».

Ένα βιβλίο που αξίζει να διαβαστεί κι όχι μόνο από τους λάτρεις της Ιταλίας και της κουλτούρας της.

Οι συγγραφείς που παίρνουν μέρος είναι:

Γιώργος Αρβανίτης, Μαρία Βέρρου, Στάθης Βλαχάκος, Φοίβος Γκικόπουλος, Άννα Γρίβα, Κώστας Ζαφείρης, Νικόλας Ζηργάνος, Βασίλης Κονιόρδος Στάθης Λουκάς, Σταύρος Νουχάκης, Γιώργος Ντουινιάς, Μιλτιάδης Παντελιάς, Κωνσταντίνος Πατέστος, Κώστας Ποντικόπουλος, Κώστας Στοφόρος, Νίκος Συρμαλένιος, Δημήτρης Ταταρούνης, Τόνια Τσίτσοβιτς, Αλέξης Τσουκιάς, Αντώνης Φράγκος.

Το βιβλίο πραγματεύεται την πορεία γέννησης και διαμόρφωσης ποικίλων κοινωνικών ομάδων και πληθυσμών οι οποίοι μέσα από διαφορετικές ιστορικές διαδικασίες δημιούργησαν τον Νέο ελληνισμό. Εδώ αναλύονται όλες οι μορφές διαφοροποιήσεων, κοινωνικές, οικονομικές και εύτερα πολιτισμικές, και για κάθε κοινωνική ομάδα σε κάθε ευρύτερη γεωγραφική περιοχή. Η δράση των ομάδων αυτών σχημάτισε ένα διακριτό οικονομικό και πολιτιστικό χώρο στο πλαίσιο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τον χώρο των Νέων Ελλήνων.

βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ
ΕΤΟΣ ΙΑΡΥΣΣΕΟΣ 1885